

Kornél szereti Ferikét, ha ennyire szüksége volt Ferike szeretetére, hogy nem kételkedett benne. De hogyan fejezte volna be a mondatot? „Én nem osztozkodom rajta azzal sem, aki velem gyászolja tizenhét éve, nem osztozom az anyjával sem, nemhogy ezekkel.” Vagy: „Azzal sem osztozkodom rajta, aki meggyilkolta, de azzal sem, aki mártírt csinált belőle.”?

És nincs senki, akivel ezt megbeszélhetné. Erikával most teljesen lehetetlen, semmi nem érdekli, csak az elrontott eljegyzése. Kornél előtt pedig jobb, ha nem hozza többé szóba ezt az estét. Nincs senki, csak Ferike volna. Mindig ide lyukad ki: Ferike megmondaná... Megmondaná, hogy mit főzön eljegyzési vacsorára, megmondaná, hogy Kornél hogyan akarta befejezni a mondatot, megmondaná, hogy él-e vagy meghalt, megmondaná, hogy meghalt-e vagy megölték. Minden kérdésre Ferike tudja a választ. S most Kornél úgy döntött: halott.

Akkor hát holnap visszateszi az érettségi fényképét a fényképtartóba. Eddig nem akarta, a fénykép akkor is a pusztulást juttatja eszébe, ha történetesen Erika fényképeiről van szó. Az a hatéves, az a tizenhat éves Erika, akit a fénykép ábrázol, belesüllyedt a múltba, nincs többé. Ferikét is jobban szerette bölcsődébe loholó családapának elképzelné ma, 1973-ban, mint hogy engedje megkövülni a túl sima, túl naiv arcot az üveg mögött és az emlékezetében. De ha halott, akkor ki lehet rakni. Engedni kell, hogy végre meghalhasson szegény. És talán Kornél szól rá valamit. Abból nagyon sokat meg lehet tudni, hogy mit szól hozzá Kornél.

Hát, meghalt. Azért ehhez is szokni kell. És zavarja, hogy Ferike halála még most sem tény, csupán Kornél választása két eshetőség közül. És az is zavarja, hogy nem lehet tudni: meghalt-e vagy megölték.

Sokan azt mondanák, neki, az anyjának igazán mindegy, meghalt-e vagy megölték. Dehogyan mindegy. Ha azt képzei, hogy egy névtelen fegyveres belelőtt egy mozgó árnyékba vagy egy kúszó testbe az utcán, vagy a hőmezőn, s az az árnyék, az a kúszó test Ferike volt, az borzasztó, de el lehet viselni. Anyi mindenbe beletörődött már, amibe talán nem is lehet beletörődni. De ha Ferikét gyűlöletből ölték meg, ha Ferikét gyűlölte a gyilkosa, az valahogy még mindig — elviselhetetlen.

